

Preben Juul Madsen

**Hvor mange Derain-forfalskninger har
»Derain-eksperten« Michel Kellermann gjort ægte?
Og hvor mange kunsteksperter kan overhovedet
se forskel på ægte Derain og falske?**

Maleriet herover solgtes 18. juni 2007 hos Christie's i London for £1,8 mio., ca. 17. mio. kr.
Proveniensen var fornem, som det fremgår af Christie's katalogtekst:

Provenance: Alfred Flechtheim, Berlin.
Herwarth Walden (Galerie der Sturm), Berlin, by 1912.
Mr Knops, Krefeld, by whom acquired *circa* 1912.
Private collection, and thence by descent.

Exhibited: Berlin, Galerie der Sturm, *circa* 1912.
Zurich, Galerie Art Focus, *Der Sturm: Herwarth Waldens 'Sturm' in Berlin*, May - October 2002,
no. 20 (illustrated p. 55).

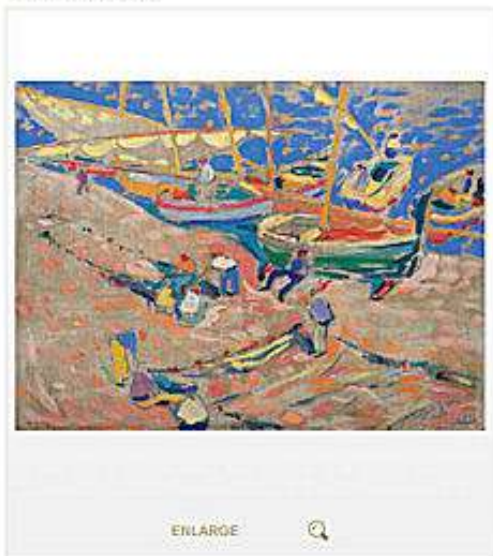
Notes: VAT rate of 5% is payable on hammer price and at 17.5% on the buyer's premium.
This painting is sold with a photo-certificate from Michel Kellermann dated *Paris le 6 avril 2000*.

I januar 2011, tre et halvt år efter salget, fjernede Christie's salget fra deres homepage. Lot nr. 5 eksisterer ikke mere på siden. Hvorfor gjorde Christie's nu det?

17. oktober 2010 kunne engelske The Observer (The Guardian) fortælle, at det tyske politi havde anholdt en maler fra Freiburg, Wolfgang Beltracchi, hans kone Helene, og hendes søster Susanne, anklaget for forfalskninger af berømte kunstnere til en anslået værdi af 30 mio. engelske pund. Fire af malerierne var solgt af Christie's, heriblandt *Bateaux à Collioure*, solgt 18. juni 2007 for at være et ægte André Derain.

André Derain (1880-1954)

Bateaux à Collioure

Price Realized (Set Currency)

£2,036,000

(\$4,033,316)

Price includes buyer's premium

Estimate

£800,000 - £1,200,000

(\$1,584,800 - \$2,377,200)

Sale Information

Sale 7404

Impressionist and Modern Art
(Evening Sale)

18 June 2007

London, King Street

ENLARGE

Lot Description

André Derain (1880-1954)

Bateaux à Collioure

signed 'a derain' (lower right)

oil on canvas

18 1/4 x 24 in. (46.3 x 61 cm.)

Painted circa 1905

SALE 7404
Impressionist and Modern Art
(Evening Sale)

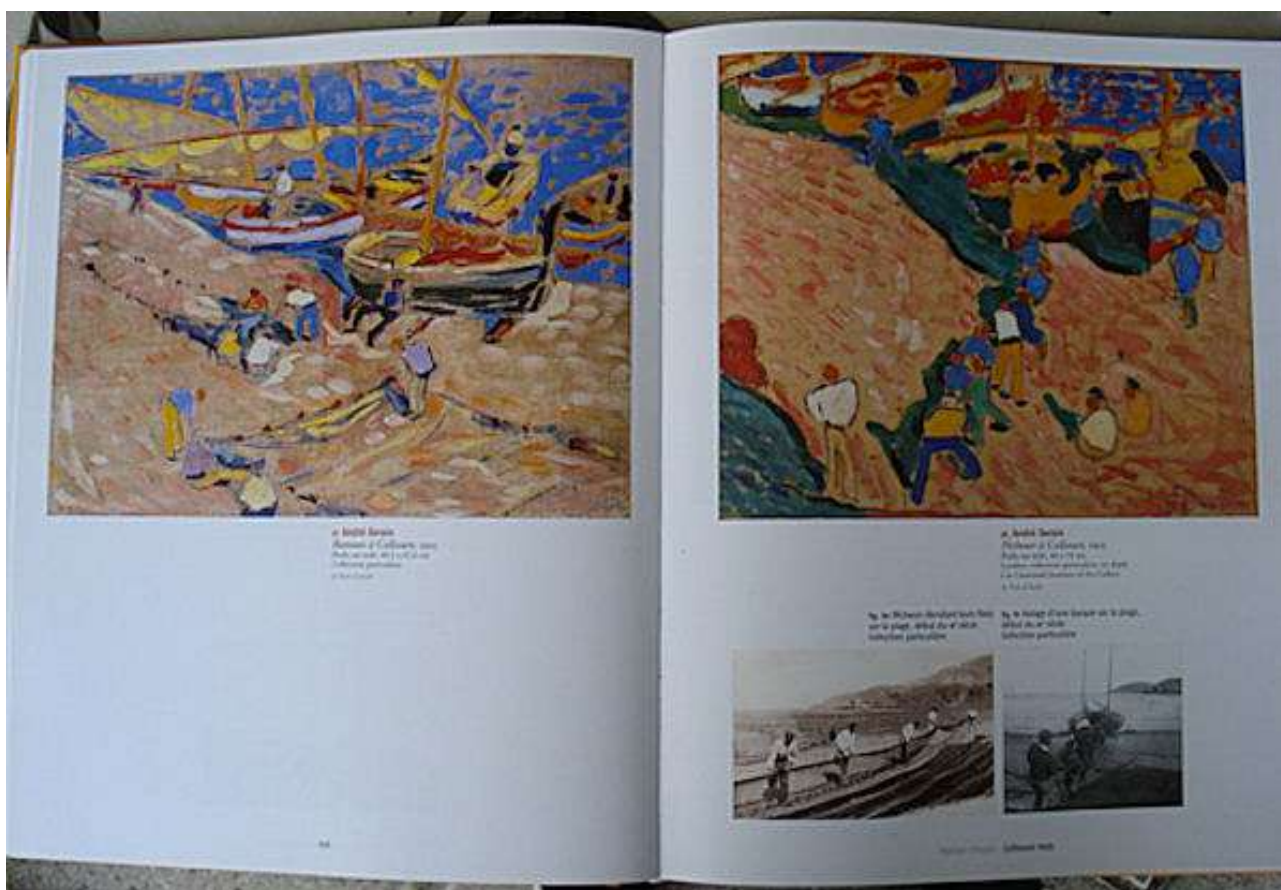
	LOT #1 Auguste Rodin (1840-1917)
	LOT #2 Pierre-Auguste Renoir (1841-1919)
	LOT #3 Pierre Bonnard (1867-1947)
	LOT #4 Edgar Degas (1834-1917)
	LOT #5 André Derain (1880-1954)
	LOT #6 Maurice de Vlaminck (1876-1958)
	LOT #7 Emil Othon Friesz (1879-1949)
	LOT #8 Kees van Dongen (1877-1968)

Indtil engang i januar 2011, herover, kunne det nu erklærede falske stadig ses på Christie's homepage. I dag er salget slettet, ikke hele auktionen, kun lot 5 til højre er væk. På Artprice.com står det stadig som solgt, herunder.

	Bateaux à Collioure (c.1905)	Christie's , London
	Painting , Oil/canvas (46.3x61 cm)	UNITED KINGDOM , 6/18/2007
	GBP 1,800,000 Estimate GBP 800,000 - 1,200,000	Full details

I 2005, fra 18. juni til 2. oktober, var maleriet udstillet på det franske Musée d'Art Moderne i Céret, lidt syd for Perpignan, to år før salget hos Christie's. Som det fremgår af kataloget har en række af de kunsteksperter, som optræder i den danske Derain-sag, medvirket i udstillingen. Det gælder i første række Michel Kellermann, som i kolofonen takkes. Det samme gør hans stedsøn Robert

Stoppenbach, Judi Freeman, Isabelle Monod-Fontaine samt Colette Giraudot, som i kataloget har skrevet en artikel om Derain og hans malerier fra Collioure. Hendes artikel er illustreret med Derains *Pêcheurs à Collioure* fra 1905, afbildet til højre på opslaget herunder, et motiv, som minder meget om det nu erklærede falske gengivet til venstre. Ingen af de nævnte personer har reageret på det falske. Heller ikke Michel Kellermann, som ifølge Christie's katalog allerede i 2000 afgav en ægthedserklæring: »*This painting is sold with a photo-certificate from Michel Kellermann dated Paris le 6 avril 2000*«. Hvis maleriet til venstre er falsk, kan det til højre så også være det? I Kellermanns trebindsværk om Derain har det nr. 56 med proveniens til Pearls Galleries i New York, som ejedes af Frank Pearls (1910-75). Efter at storsvindleren, Elmy de Hory i 1947 havde snydt Pearls med et par Picasso-forfalskninger, aflørede Pearls ham nogle år senere, da han igen ville sælge Picasso-forfalskninger, og Pearls blev ham, der gjorde de Hory til en jaget mand. I 1977 begik de Hory selvmord, før politiet fik fat i ham. Nina & Frederik var blandt de Horys bekendte og medvirker i filmen *F for Fake*, med Orson Welles som fortælleren. Er det til højre, som har proveniens fra før 1975, falsk, så kan det ikke være en forfalskning udført af de nu anholdte. Det er i dag i privateje.

Opslaget side 106-107 i kataloget fra udstillingerne i Céret 18. juni til 2. oktober 2005 og på Musée Matisse i Cateau-Cambrésis fra 22. oktober til 22. januar 2006. Det falske til venstre.

Kigger vi på proveniensens til det erklærede falske, så er Alfred Flechtheim (1878-1937) første navn på listen. Han var en kendt kunstsamler og kunsthandler, som bl.a. gjorde i van Gogh, Cézanne,

Picasso og andre store navne, også Derain, som han utallige gange har udstillet i sine gallerier i Berlin og Düsseldorf. Men det er noget man kan læse sig til, hvorfor det har været let at forbinde hans navn med det falske.

Næste navn er Herwarth Walden (1879-1941). Han var tysk forfatter og kritiker og kendt som grundlægger af kunst- og kulturtidsskriftet *Der Sturm* i 1910, som blev talerør for det nyeste nye inden for kunsten. Allerede i 1912 arrangerede han en udstilling på Den Frie i København med italienske futurister, var flere gange efterfølgende i Danmark og havde kontakt med blandt andre Georg Brandes, Storm P., Broby Johansen, Herman Bang og Johannes V. Jensen. I 1918 viste Kleis' Kunsthandel en udstilling arrangeret af Walden. Om denne udstilling fortæller Georg Kleis i bogen *Georg Kleis Kunsthandel. Vesterbrogade 58*, om sin far Valdemar Kleis (1845-1945), at han selv en dag kom galt af sted. »Jeg laante Malerier af en tysk Sammenslutning, som hed »Der Sturm«, og denne havde en meget begejstret Direktør, som hed H. Walden. Det var en meget interessant Udstilling af de mest berømte Navne, Kandinsky, Marc Chagale (Chagall), Franz Marc, Jean Metzinger, P. Picasso m.fl. Jeg havde rig Lejlighed til at gaa hver Dag paa Udstillingen og sætte mig ind i de nye Ting. Særlig var der et graaligt Billede af Picasso, som jeg havde gjort mig fortrolig med, og en Dag jeg taler med Direktør Walden, siger jeg: »Det Billede af Picasso synes jeg nu ganske godt om, disse mystiske Kældergange og Tunneller er der noget vist smukt i«. Men jeg fandt ingen Sympati, han var nærmest vred. »Kældergange«, sagde han, »det forestiller en Violinspillerske«, og saa var jeg jo færdig.

På grund af forholdene i Tyskland emigrerede Herwarth Walden i 1932 til Sovjetunionen, hvor han efter sigende blev henrettet af stalinisterne.

Ikke meget tyder på, at Herwarth Walden gjorde meget i André Derain. Den i Christie's katalog omtalte udstilling i 1911 synes ikke at eksistere. Og Waldens navn forekommer overhovedet ikke i Kellermanns trebindsværk. Det samme kan siges om en Mr Knops fra Krefeld. Han skulle have ejet maleriet i 1912, være bedstefar til en af de anholdte, men hans navn findes ikke hos Kellermann eller andre steder i litteraturen. Oplysningerne om maleriets proveniens må derfor nok anses for usandt.

Derimod er det ikke usandt, at maleriet har været udstillet i 2002 i Galerie Art Focus i Zurich, som ejedes af den internationalt kendte kunsthandler, Beta Jedlicka. Men besynderligt er det, at Christie's ikke har nævnt tre andre udstillinger med billedet, den omtalte i Musée d'Art Moderne i Céret i 2005 og to i 2002 og 2003 på henholdsvis Institut Valencià d'Art Modern i Valencia fra 12.12. 2002 til 23.2. 2003 samt samme udstilling på Fondation de l'Hermitage i Lausanne 14. marts til 9.juni 2003. I udstillingskataloget er maleriet gengivet side 40, og i ejerlisten side 212, at det er i privateje henvisende til Jedlickas galleri, herunder.

** *Bateaux à Collioure* (Barcos en Collioure / Boats at Collioure),
1905
Óleo sobre lienzo / Oil on canvas, 46,2 x 61,6 cm
Colección particular, cortesía Galerie Art Focus, Zürich / Private Collection, courtesy of Galerie Art Focus, Zürich
Rep. pág. / Ill. p. 40

Fra udstillingskataloget på udstillingerne i Valencia og Lausanne 2002—2003.

Afrunding

Siden det tyske politi i oktober 2010 arresterede en hel familie, har der været skrevet meget om sagen. I Politiken har Peter Wivel gjort det et par gange, men hver gang har han let og elegant sneget sig uden om Derain-forfalskningen. Han har ganske vist nævnt Derain, men ikke som naturligt ville være at sætte det i forbindelse med den danske Derain-sag. Enten har han ikke fattet sammenhængen, eller også er han loyal overfor kollegaen, Camille Stockmann, som kom så galt af sted med sin sidste artikel om retssagen, hvor hun skrev » ... at det nu til fulde var bevist, at de tiltalte i 2004 samarbejdede om at udnytte den dengang 92-årige Grethe Meyers tillid for at skaffe sig en betydelig fortjeneste«. Hvad det absolut ikke var. Der findes ikke antydning af bevis for den påstand.

Internationalt har flere stillet spørgsmålstegn ved Michel Kellermanns ægthedserklæring af 6. april 2000. Er den også falsk?, har nogen spurgt. Men det må der svares klart nej til. Kellermann, som døde i marts 2006, var naturligvis informeret om udstillingerne i 2002 og 2003, og ville have reageret, var det falsk, hvorfor det af naturlige årsager ikke var kommet med på udstillingen i 2005, hvor han i kataloget blev takket. I de to første udstillinger var han ikke nævnt, men det var hans stedsøn, Robert Stoppenbach, som i flere årtier har arbejdet sammen med stedfaderen.

På den fornemme adresse, 55, rue de Varenne, 7. arrondissement i Paris, boede Michel Kellermann til sin død i 2006. Hvor mange falske ægthedserklæringer har han her fabrikeret i sin lange karriere?
Foto: Troels Tønnesen. 2011

Hvor mange Derain-eksperter er der?

I den danske Derain-sag afhørtes to kunsthistorikere som vidner. Rikke Warming og Inge Vibeke Raaschou-Nielsen. Begge var overbevist om, at Grethe Meyers maleri var ægte. Vibeke Raaschou-Nielsen havde kontaktet Judi Freemann, ansat på et amerikansk museum og ekspert i Derain, som skulle have set maleriet. I et brev til Raaschou-Nielsen havde Judi Freeman nævnt, at Kellermann ikke altid havde ret. Hans bedømmelser er ikke altid pålidelige, havde hun skrevet. Det kan man kun udtale sig om, hvis man selv har en bedre viden. Judi Freeman var blandt dem, som blev takket i udstillingen i 2005. Uden at reagere på det falske.

Colette Giraudon fra Musée de l'Orangerie, ekspert i Derain, og hende, som afslørede, at adressen på Guillaumes galleri bag på maleriet, var korrekt, var også med i udstillingen i 2005, skrev endda om Derain. Uden at reagere på det falske. Hun har i øvrigt i 1993 skrevet en hel bog om Paul Guillaume, og sandsynligvis den eneste internationale bog, hvor Tetzen-Lund er omtalt. Endda to steder, hvor hun omtaler, at han har købt af Guillaume. Det forekommer helt usandsynligt, at Kellermann ikke har kendt den bog, hvorfor man kan undre sig over hans manglende research.

Raaschou-Nielsen havde også været i kontakt med Suzanne Page fra Musée d'Art Moderne, men uden at få eksakt viden om det danske Derain. Suzanne Pagé var også Derain-ekspert og med i udstillingen i 2005. Uden at reagere på det falske. Raaschou-Nielsen korresponderede endvidere med Michel Hoog fra Musée de l'Orangerie. Også han var med i udstillingen i 2005. Uden at reagere på det falske.

Fra de to udstillinger i 2003 og 2005, hvor det falske var udstillet, er katalogerne fyldt med navne på eksperter fra museer og gallerier. Men ingen af de snesevis af eksperter reagerede på en Derain-forfalskning. Det kunne de ikke se. Men de to anklagere i den danske Derain-sag påstod, at Svend Erik Olsen kunne se, Grethe Meyers maleri var ægte. Det samme påstod de ni dommere. Svend Erik Olsen skulle altså være større Derain-ekspert end snesevis af internationale Derain-eksperter. Og selv om den Derain-ekspert hele verden troede mest på, Michel Kellermann, tre gange inden Svend Erik Olsen og Jannie From solgte det i Paris, havde erklæret det for en forfalskning, mente anklagerne og dommerne, at begge de dømte vidste, det var ægte. Hvor dum har man lov til at være som anklager og dommer? Og for at gøre hele Derain-sagen til en farce, blev maleriet først erklæret ægte af samme Kellermann syv måneder efter, at Bailey og Stoppenbach købte maleriet. Vi ved i dag, at maleriet ikke var kommet med på Sotheby's aktion i 2006, havde Kellermanns ægthedserklæring ikke foreligget. Vi ved også, at køberne på auktionen ikke havde købt det uden erklæringen. Som altså først forelå 7 måneder efter salget i Paris.

Man forstår godt, at hele den danske skodpresse holder deres kæft og totalt ignorerer bogen Retssagen om et formodet maleri af André Derain. De er medvidende om en af de mest modbydelige svindel-domme i Danmarkshistorien. Man kan spørge sig selv: Hvem er de største banditter i den sag: Anklagerne, dommerne eller skodpressen?

Og hvad med Michel Kellermann? Kan nogen være sikker på, at han var den rette person til at erklære Grethe Meyers maleri ægte, når han er afsløret i at erklære et falsk ægte?